

9-дәріс

Табиғат, қоғам және адам қатынастарының қазіргі тұжырымдамалары

Экологиялық мониторинг және геоэкология

Мәселенің қойылуы

- 01 Қоғам мен табиғаттың байланысы тарихи қалыптасады.
- 02 Шаруашылық даму табиғи ортаға әртүрлі ықпал жасайды.
- 03 Дәрісте техникалық оптимизм мен экологиялық алармизм салыстырылады.

Технократиялық оптимизм

- 01 Техникалық прогресс мәселелерді шешудің басты құралы ретінде қаралады.
- 02 Табиғатты өзгерту және ресурстарды игеру мүмкіндіктері жоғары бағаланады.
- 03 Бұл көзқарас табиғи шектеулерді жеткілікті ескермеуі мүмкін.

Технологияның қайшылықтары

- 01 Техника өндіріс пен тұрмыстың мүмкіндігін кеңейтеді.
- 02 Ірі жобалардың экологиялық салдары алдын ала бағалауды қажет етеді.
- 03 Технологиялық шешімдер әлеуметтік және табиғи жағдайлармен байланысады.

Экологиялық алармизм

- 01 Экологиялық дағдарыс пен шектеулі ресурстарға назар аударады.
- 02 Адам әрекетінің ықтимал апатты салдарын талдайды.
- 03 Алдын алу және жедел шешім қабылдау қажеттігін көрсетеді.

Рим клубының зерттеулері

- 01 Халық, өндіріс, ресурстар және ластану өзара байланыста модельденеді.
- 02 Шексіз өсу мүмкіндігіне қатысты сұрақтар қойылады.
- 03 Сценарийлер болашақтың шартты нұсқаларын салыстырады.

Жүйелік көзқарас

- 01 Жеке мақсатқа жету басқа салалардағы салдарға әкелуі мүмкін.
- 02 Халық, мемлекет және табиғи орта бір-біріне тәуелді.
- 03 Мәселелерді кешенді қарастыру шешім сапасын жақсартады.

Алдын ала әрекет ету

- 01** Ерте қабылданған шаралар кешіктірілген әрекеттен тиімді болуы мүмкін.
- 02** Болжамдар мен сценарийлер тәуекелдерді талқылауға көмектеседі.
- 03** Ұзақ мерзімді салдар басқаруда ескеріледі.

Басқарылатын даму

Көзқарас	Негізгі назар
Технократиялық оптимизм	Техникалық прогрестің мүмкіндіктері
Экологиялық алармизм	Ресурстық шектеулер және дағдарыс қаупі
Басқарылатын даму	Экономикалық мақсат пен экологиялық шектеуді үйлестіру

Бақылау сұрақтары

- 01 Технократиялық оптимизмнің негізгі идеясы қандай?
- 02 Алармизм қандай қауіптерге назар аударады?
- 03 Сценарий мен нақты болжамның айырмашылығы неде?